

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

10 вересня 2021 року

Хмельницький

№ 72/ 32 – рк/к

*Про припинення дій,
що містять ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції*

Адміністративна колегія Південно–західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – адміністративна колегія Відділення), розглянувши матеріали дослідження та аналізу рішень органів місцевого самоврядування в межах Тернопільської області на предмет дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції

ВСТАНОВИЛА:

Південно -Західним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) здійснюється постійний державний контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції з боку органів місцевого самоврядування, в тому числі Борсуківської сільської ради.

Згідно з статтею 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (надалі - Закон) місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які передбачають спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.

Борсуківська сільська рада включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування. Ідентифікаційний код юридичної особи 04395886, вид економічної діяльності за КВЕД 84.11 «Державне управління загального характеру», місцезнаходження: 47313, Тернопільська обл., Лановецький район, с. Борсуки.

Відповідно до частини першої статті 10 Закону сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншим законодавством.

Статтею 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

У розумінні статті 1, статті 5 Закону Борсуківська сільська рада є органом місцевого самоврядування.

Виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, згідно статті 11 Закону є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи, які підконтрольні і підзвітні відповідним радам.

На території Борсуківської сільської ради повноваження органів місцевого самоврядування здійснюються сільською радою та її виконавчим комітетом.

Відповідно до статті 73 Закону акти ради, сільського, селищного, міського голови, голови районної в місті ради, виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради, прийняті в межах наданих їм повноважень, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території.

Таким чином рішення Борсуківської сільської ради, прийняті в межах своєї компетенції, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на території громади 11 населених пункти) підприємствами, організаціями і установами, кооперативними та іншими громадськими організаціями, їх органами, а також посадовими особами і громадянами.

Частиною третьою статті 24 Закону передбачено, що органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим - також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.

Статтею 143 Конституції України встановлено, зокрема, що територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону, утворюють, реорганізують та ліквідовують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю; вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції.

Частиною першою статті 26 Закону визначено, що до виключної компетенції сільських, селищних, міських рад відноситься, зокрема, встановлення місцевих податків і зборів відповідно до Податкового кодексу України (надалі - ПКУ або Податковий кодекс) та прийняття рішень щодо надання відповідно до чинного законодавства пільг по місцевим податкам і зборам, а також земельному податку.

Відповідно до підпункту 14.1.72 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України земельний податок - обов'язковий платіж, що справляється з власників земельних ділянок та земельних часток (паїв), а також постійних землекористувачів.

Загальні правові норми щодо сплати земельного податку закріплені статтями 269-277 ПКУ.

Статтею 282 Податкового кодексу передбачено пільги щодо сплати земельного податку для юридичних осіб. Так, від сплати земельного податку звільняються:

- санаторно-курортні та оздоровчі заклади громадських об'єднань осіб з інвалідністю, реабілітаційні установи громадських об'єднань осіб з інвалідністю;
- громадські об'єднання осіб з інвалідністю України, підприємства та організації, які засновані громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю та спілками громадських об'єднань осіб з інвалідністю і є їх повною власністю, де протягом попереднього календарного місяця кількість осіб з інвалідністю, які мають там основне місце роботи, становить не менш як 50 відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за умови, що фонд оплати праці таких осіб з інвалідністю становить протягом звітного періоду не менш як 25 відсотків суми загальних витрат на оплату праці;
- бази олімпійської та параолімпійської підготовки, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України;
- дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади незалежно від форми власності і джерел фінансування, заклади культури, науки (крім національних та державних дендрологічних парків), освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури та спорту, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або

- місцевих бюджетів;
- державні та комунальні дитячі санаторно-курортні заклади та заклади оздоровлення і відпочинку, а також дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій, які є неприбутковими і внесені контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій. У разі виключення таких підприємств, установ та організацій з Реєстру неприбуткових установ та організацій декларація подається платником податку протягом 30 календарних днів з дня виключення, а податок сплачується починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому відбулося виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій;
 - державні та комунальні центри олімпійської підготовки, школи вищої спортивної майстерності, центри фізичного здоров'я населення, центри з розвитку фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю, дитячо-юнацькі спортивні школи, а також центри олімпійської підготовки, школи вищої спортивної майстерності, дитячо-юнацькі спортивні школи і спортивні споруди всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств, їх місцевих осередків та відокремлених підрозділів, що є неприбутковими та включені до Реєстру неприбуткових установ та організацій, за земельні ділянки, на яких розміщені їх спортивні споруди. У разі виключення таких установ та організацій з Реєстру неприбуткових установ та організацій, декларація подається платником податку протягом 30 календарних днів з дня виключення, а податок сплачується починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому відбулося виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Згідно з підпунктом 12.3.7 пункту 12.3 статті 12 ПКУ не дозволяється сільським, селищним, міським радам та радам об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, встановлювати індивідуальні пільгові ставки місцевих податків та зборів для окремих юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців і фізичних осіб або звільняти їх від сплати таких податків та зборів.

Відтак, положеннями Податкового кодексу України не передбачено встановлення податкових пільг для комунальних підприємств, засновниками яких є орган місцевого самоврядування.

Рішенням Борсуківської сільської ради від 08.07.2021 №368 «Про встановлення ставок земельного податку на території Борсуківської сільської ради на 2022 рік» (надалі - Рішення №368) встановлено пільги зі сплати земельного податку для фізичних і юридичних осіб, які вводяться в дію з 1 січня 2022 року.

Відповідно до додатку 3 Рішення №368, Борсуківська сільська рада встановила пільги зі сплати земельного податку для *«Підприємств, установ та організацій комунальної форми власності Борсуківської сільської ради, крім площ будівель (споруд) або їх частин, які надаються в оренду на праві власності іншим суб'єктам»*.

На території Борсуківської сільської ради знаходиться комунальне підприємство "Наш Добробут" (ідентифікаційний код юридичної особи 41373044), яке здійснює (може здійснювати) наступні види діяльності:

- 38.11 Збирання безпечних відходів (основний);
- 08.12 Добування піску, гравію, глини і каоліну;
- 08.92 Добування торфу;
- 23.62 Виготовлення виробів із гіпсу для будівництва;
- 23.63 Виробництво бетонних розчинів, готових для використання;
- 43.21 Електромонтажні роботи;
- 43.39 Інші роботи із завершення будівництва;
- 43.91 Покрівельні роботи;
- 47.19 Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах;
- 49.31 Пасажирський наземний транспорт міського та приміського сполучення;
- 49.41 Вантажний автомобільний транспорт;

- 35.30 Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря;
- 36.00 Забір, очищення та постачання води;
- 38.12 Збирання небезпечних відходів;
- 38.21 Оброблення та видалення безпечних відходів;
- 38.32 Відновлення відсортованих відходів;
- 39.00 Інша діяльність щодо поводження з відходами;
- 41.10 Організація будівництва будівель;
- 42.11 Будівництво доріг і автострад;
- 37.00 Каналізація, відведення й очищення стічних вод;
- 43.22 Монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування

На ринку послуг у сфері поводження з побутовими відходами в межах Тернопільської області свою діяльність здійснює понад 20 суб'єктів господарювання, які є потенційними конкурентами. Зокрема, ТзОВ «Компанія «Еко інвест», ТОВ «Катруб», ТОВ «Альфатер Тернопіль», ТОВ «Квартал -Л» тощо.

Учасники даного ринку, як правило, визначаються на конкурсних засадах. При цьому, окремі суб'єкти можуть бути переможцями конкурсу з визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів в різних населених пунктах Тернопільської області, а інколи в одному населеному пункті надавачів зазначених послуг може бути декілька.

Згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб підприємців та громадських формувань конкурентами вищезазначеного комунального підприємства Борсуківської сільської ради, які здійснюють однакову господарську діяльність, КВЕД 49.41 Вантажний автомобільний транспорт, зокрема, є:

- Приватне сільськогосподарське підприємство агрофірма «Горинь" (ідентифікаційний код юридичної особи 03782954);
- Фізична особа-підприємець Черняк Олександр Вікторович;
- Фізична особа-підприємець Стогній Віктор Петрович

Таким чином, на однакових товарних ринках в межах території Борсуківської сільської ради поряд з комунальним підприємством діють суб'єкти господарювання іншої форми власності.

Борсуківська сільська рада, встановивши Рішенням №368 пільги зі сплати земельного податку для комунального підприємства, створила йому привілейоване становище стосовно суб'єктів господарювання приватної форми власності, внаслідок чого приватні та комунальні підприємства, які діють на однакових товарних ринках, не можуть конкурувати на рівних умовах.

Застосування відповідних пільг для суб'єктів господарювання комунальної форми власності при здійсненні ними однакових видів господарської діяльності із іншими суб'єктами господарювання, безпосередньо не впливає на структуру товарного ринку та самостійність прийняття цими суб'єктами господарювання господарських рішень. Проте, воно змінює власні досягнення суб'єктів господарювання як джерело здобуття ними переваг у конкуренції за допомогою зовнішніх чинників. За таких умов дія конкурентних механізмів може спотворюватись.

Відповідно до частини першої статті 4 Закону України "Про захист економічної конкуренції" державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється, у тому числі, органами місцевого самоврядування. Частина друга статті 4 Закону України "Про захист економічної конкуренції" визначає, що органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Визначення поняття економічної конкуренції передбачене статтею 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме економічна конкуренція (конкуренція) -

змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку.

Тобто, виконання органами місцевого самоврядування зобов'язання щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення, відповідно до вимог чинного законодавства, умов за яких здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами господарювання повинно відбуватися саме завдяки власним досягненням, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою конкуренції.

Недотримання зазначених принципів призводить до обмеження конкуренції та, відповідно, до нездійснення органами місцевого самоврядування заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснення яких є одним із заходів, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму.

Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції" порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю.

Відповідно до приписів частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь - які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Згідно абзацу 7 частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільги чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Дії Борсуківської сільської ради щодо встановлення пільг із сплати земельного податку для комунального підприємства стосовно усіх категорій земельних ділянок, що перебувають у його користуванні, крім площ будівель (споруд) або їх частин, які надаються в оренду на праві власності іншим суб'єктам, в розмірі 100 відсотків від суми податкового зобов'язання за рік, тоді як для підприємств іншої форми власності, які діють на однакових товарних ринках, тобто є конкурентами, такі пільги не передбачені, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, абзацом 7 частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, в частині надання окремим суб'єктам господарювання (комунальному підприємству) пільг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Борсуківська сільська рада не зверталась до органів Антимонопольного комітету України з приводу погодження проектів рішень щодо встановлення ставок та пільг зі сплати земельного податку.

Враховуючи викладене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», керуючись статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, що затверджене розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 року №32-р, та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 року за №291/5482 зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія Відділення

РЕКОМЕНДУЄ:

Борсуківській сільській раді (47313, Тернопільська обл., Лановецький район, с. Борсуки, ідентифікаційний код 04395886) припинити дій, які полягають у встановленні рішенням від 08.07.2021 №368 «Про встановлення ставок земельного податку на території Борсуківської сільської ради на 2022 рік» пільг зі сплати земельного податку для підприємств, установ та організацій комунальної форми власності Борсуківської сільської ради, крім площ будівель (споруд) або їх частин, які надаються в оренду на праві власності іншим суб'єктам, в розмірі 100 відсотків від суми податкового зобов'язання за рік, що ставить їх у більш привілейоване становище порівняно із конкурентами.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій органів Антимонопольного комітету України у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити територіальне відділення **у місячний строк** з дня отримання рекомендацій.

Голова адміністративної колегії,
голова Відділення

Олег ФЕДОРЧУК